

Polityka Społeczna

M. Strategia integracji rozwiązywania problemów społecznych(art. 16a i 17uop)

Ocena zasobów pomocy społecznej – streszczenie, analiza i wnioski

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w gminie Obryte. Jest to gmina wiejska, leżąca w powiecie pułuskim. Gmina Obryte graniczy z gminami: Rząśnik, Zatory, Pułusk, Szelków i Rzewnie. Siedzibą gminy jest Obryte. Powierzchnia gminy Obryte wynosi 139,7 km², co stanowi 16,9% powierzchni powiatu, 0,39% powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 35,5 osób, w powiecie 37,5 osób, w województwie 150 osób. Szczegółowe dane o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia Gminy Obryte znajdują się w sprawozdaniu - ocena zasobów i potrzeb.

DIAGNOZA:

I. Demografia

Według stanu na 30 czerwca 2019r., liczba ludności Gminy Obryte wyniosła 4828 osób, z czego 49,4% stanowiły kobiety, a 50,6% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 9,3% ludności powiatu, 0,09% ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,34%, osoby w wieku produkcyjnym 62,03%, a w wieku poprodukcyjnym 19,63%. W latach 2017-2018 liczba ludności wzrosła/spadła o 0,22%". Według stanu na 31 grudnia 2018r. stopa bezrobocia w gminie wyniosła 10,5%. Stopa bezrobocia dla powiatu (grudzień 2018) wynosi 12,5% dla województwa wynosi 4,9%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Obryte wyniosła 179, w tym 39,66% stanowiły kobiety, 60,34% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 2,11%. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się 0 żłobków, 5 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących 100 miejscami, 12 świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w tym: 4 przyszkolnych i 8 pozaszkolnych. Na terenie gminy funkcjonuje 0 opiekunów dziennych.

II. Korzystający z pomocy i wsparcia

Pomoc i wsparcie w Gminie Obryte z pomocy społecznej w 2018 roku uzyskało 495 osób, co stanowiło 10,25% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2017 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła/zwiększyła się o 66 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła/zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6 rodzin. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 166 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2017 o 127 osób. W Gminie Obryte najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej w 2018 roku było kolejno: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność. W „Ocenie zasobów..” prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.

Pomoc i wsparcie w Gminie Obryte z pomocy społecznej w 2018 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 127 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 172 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 1 osoby. W gminie funkcjonował 1 asystent rodziny, który objął swoją opieką 7-8 rodzin.

III. Inne formy pomocy

Liczba pobierających w roku oceny zasiłek wychowawczy wyniosła 368 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 33 rodziny (co stanowi spadek/wzrost o 8,23% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła 3 581 106,00 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 244861 zł. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 225 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 32 rodziny (co stanowi spadek o 12,45% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 923 960,07 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 12,48%. W „Ocenie zasobów i potrzeb” znajdują się szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin, które otrzymały świadczenie wychowawcze w ciągu roku, kwoty świadczenia wychowawczego w ciągu roku, liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń alimentacyjnych.

IV. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej

W roku oceny, kadra Ośrodka Pomocy Społecznej liczyła 8 osób w tym: kadra kierownicza 1 osób, pracownicy socjalni 3 osób – zgodnie z wymaganiami ustawy o pomocy społecznej, pozostali pracownicy 4 osób. Spośród zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej pracowników 7 posiada wykształcenie wyższe, 1 wykształcenie średnie. Wśród pracowników 2 osoby posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy wyniosła 30 osób, w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) pracowała 1 osoba, staże odbyła 1 osoba.

V. Środki finansowe – Polityka Społeczna

W Gminie Obryte środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2018 roku 7 059 499 zł.. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego zmalał o 26 261 zł. (co stanowi 0,37%). W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 5 982 408 zł. co stanowi 84,74 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 970 831 zł. co stanowi 13,75 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 61 534zł. co stanowi 0,87% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 40 994zł. co stanowi 0,58% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe dział 855, 852 i 851.

VI. Projekty

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. W roku oceny Gmina Obryte uczestniczyła: w 1 projekcie z EFS, na łączną kwotę 14123 zł., które objęły 6 osób,

VII. Organizacje pozarządowe

W Gminie Obryte nie zlecono organizacjom pozarządowym w trybie działalności pożytku publicznego umów/zleceń. W trybie zamówień publicznych nie zlecono organizacjom pozarządowym, Usług opiekuńczych nie zlecono organizacjom pozarządowym , specjalistycznych usług opiekuńczych nie zlecono organizacjom pozarządowym prowadzenie placówek pomocy .

VIII. PODSUMOWANIE

Ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Obryte za 2019 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPiPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji:

Diagnoza - główne problemy oraz proponowane działanie:

1. **Demografia** – systematyczny spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa powoduje wzrost problemów wcześniej występujących incydentalnie, tj. braku opieki i zabezpieczenia ludzi starszych ze strony najbliższej rodziny, samotność i wykluczenie społeczne tych osób.

Jednym ze sposobów radzenia sobie z tym problemem jest działalność klubu seniora, jednak jego obszar działania jest stosunkowo ograniczony (Obryte i okoliczne wsie), a sam klub niezbyt energicznie promuje się i nie stara dotrzeć do potencjalnie nowych, zamieszkałych w odleglejszych częściach gminy, mniej sprawnych i mniej zaradnych grup seniorów. Przeszkoda jest tu również brak infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy, co powoduje, że ludzie starsi, nie posiadający własnego środka transportu nie mają możliwości uczestniczenia w działalności klubu seniora.

a) Prognoza:

- Poglębiające się problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa mogą powodować w przyszłości znaczne zwiększenie wydatków związane z koniecznością zapewnienia zabezpieczenia tj. m.in. umieszczenia w domach pomocy społecznej, zapewnienia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

- Wzrośnie również ryzyko wykluczenia społecznego wśród seniorów z terenu gminy Obryte, ich wyalienowania i poczucia byciem obciążeniem dla bliskich i społeczności lokalnej.

Proponowane działanie :

Receptą na to może być zwiększenie udziału w życiu społeczności lokalnej osób starszych poprzez angażowanie ich w przedsięwzięcia kulturalne, prace na rzecz społeczności lokalnej, działalność w organizacjach pozarządowych, udział w wydarzeniach poprzez tworzenie warunków do powstawania Klubów Seniora w każdym sołectwie oraz promowanie w oparciu o ulgi rodzin wielopokoleniowych w Gminie Obryte

2. Gmina całkowicie zabezpiecza potrzeby związane z ilością miejsc w przedszkolach i szkołach. Stopa bezrobocia w Gminie Obryte wynosi 10,5% i jest stosunkowo wysoka w porównaniu do stopy bezrobocia w całym województwie mazowieckim – 4,9%.

a) Prognoza:

- Gmina nadal będzie w stanie zabezpieczyć odpowiednią ilość miejsc w placówkach oświatowych dla swoich mieszkańców.

- Problemem na przyszłość wydaje się być to, że „inwestycje” gminy w młodzież nie przyniosą większych korzyści dla samej gminy, gdyż młodzież po ukończeniu edukacji w coraz większym stopniu opuszcza gminę, przenosi się do atrakcyjniejszych miejscowości lub nawet za granicę państwa, przez co zainwestowane środki w ich wychowanie i wykształcenie nie procentują polepszeniem w przyszłości zasobów ludzkich gminy a zasilają inne społeczności lokalne.

Proponowane działanie :

Zadbać w gminie o szybki internet, promować telepracę włączając się do przyspieszenia rozwiązań systemowych oraz rozwijać infrastrukturę która ułatwi młodym w tym zakresie pracę i życie.

2. 495 (tj. 10,25%) mieszkańców gminy korzysta z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Liczba ta zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedzającego o 66 osób. Wg OPS wiąże się to zarówno ze zwiększeniem pomocy państwa w ramach rządowych systemowych programów takich jak 500+, 300+ itp., zmniejszaniem się liczby ludności gminy i poprawą sytuacji na rynku pracy. Najczęściej występującymi przyczynami trudności życiowych rodzin i osób z terenu gminy Obryte jest: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, wielodzietność.

a) Prognoza

- bezrobocie – pomimo poprawy sytuacji globalnie na rynku pracy przyczyna ta pozostaje głównym powodem udzielania pomocy i wsparcia przez OPS na terenie gminy Obryte. Spowodowane jest to głównie brakiem liczących się pracodawców na terenie samej gminy jak i brakiem możliwości dojazdu w odpowiednich porach komunikacją publiczną do pracy w okolicznych ośrodkach miejskich (Pułtusk, Wyszaków, Warszawa). Brak perspektyw zatrudnienia jest główną przyczyną migracji młodych mieszkańców do większych, oferujących możliwość atrakcyjnego zatrudnienia miejscowości, co natomiast generuje problemy przedstawione w pkt 1.

- wydaje się, że jeśli nawet w gminie Obryte w najbliższych latach zanotuje się spadek bezrobocia, to nie będzie on raczej związany z poprawą na lokalnym rynku pracy a z migracją ekonomiczną ludności gminy.

Proponowane działania:

Przeciwdziałaniem temu zjawiskowi mogłaby być promocja i wsparcie ze strony gminy dla samozatrudnienia, spółdzielczości socjalnej, stwarzanie przyjaznych warunków do uruchamiania małej działalności gospodarczej lub/i inwestycji większych podmiotów gospodarczych np. w przetwórstwo rolne, turystykę itp. Ważnym elementem wydaje się być również rozwój komunikacji publicznej, która pozwoliłaby mieszkańcom gminy podjąć pracę w bardziej odległych miejscowościach.

b) Długotrwała choroba i niepełnosprawność. Przyczyna ta w większości przypadków dotyczy osób starszych, w wieku poprodukcyjnym.

3. Brak w gminie Obryte organizacji pozarządowych, firm działających na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego w sferze polityki społecznej, stanowi znaczne ograniczenie możliwości poszerzenia oferty Ośrodka Pomocy Społecznej o różne formy wspierania rodziny, osób starszych, poradnictwa czy zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

4. Proponowane działania:

a) priorytetem powinno być stwarzanie warunków i zachęcanie społeczności do tworzenia formalnych i nieformalnych grup, firm działających na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego, stowarzyszeń, fundacji poprzez szkolenia, wizyty studyjne, prelekcje, prezentacje, wsparcie prawne i administracyjne itp.

b) Niereagowanie na bieżące potrzeby przedstawione w powyższym opracowaniu zdaniem Ośrodka Pomocy Społecznej spowoduje wzrost wydatków związanych z zabezpieczeniem społecznym w tym dla rodzin pozostających do tej pory poza kręgiem klientów pomocy społecznej

Priorytety

1. Promowanie dobrze funkcjonującej rodziny wielopokoleniowej która najlepiej zadba o swoich członków poprzez kartę rodziny wielopokoleniowej z zapisem przysługujących ulg w Gminie

Gminny Program wspierania rodziny(3 lata art.176 i 179)

Ustawa z dnia 9.06.2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r poz.998 ze zm.) w ramach zadań własnych nakłada na Gminę w art. 176 następujące zadania:

I Opracowanie i realizację 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny

Uchwałą Rady Nr XXII /157/2017 z dnia 17.02.2017r uchwalono Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Obryte na lata 2017- 2020. Z realizacji tego programu Kierownik OPS składa co roku -roczne sprawozdanie Radzie Gminy.

II Tworzenie możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

Od 2015r asystent rodziny jest zatrudniony na umowę o pracę w ostatnich trzech latach zajmował się średnio 7- 8 rodzinami oraz korzystał średnio w roku z 5-6 szkoleń organizowanych przez MCPS ,w ramach projektu ze środków Krajowego funduszu szkoleniowego , uczestniczył w szkoleniach organizowanych przez Mazowieckie Forum OPS oraz ze środków własnych ;

III Tworzenie oraz rozwój opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Z placówek wsparcia dziennego w Gminie Obryte od 11 lat funkcjonuje Klub Seniora który nie ma formalnego umocowania prawnego. Uczestnicy mają przydzielone przez Gminę pomieszczenie do spotkań w Domu Kultury w Obrytem spotykają się z własnej inicjatywy . Obecnie istnieje szansa umocowania Klubu Seniora w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej ponieważ Gmina otrzymała dotację od Wojewody w wysokości 150 000 ,00 zł na adaptację pomieszczeń pod Klub Seniora jeżeli Gmina zdecyduje się tą dotację przyjąć . Asystent rodziny w okresie ostatnich trzech lat pracował średnio z 7-8 rodzinami Podejmował działania w zakresie poprawy stanu zdrowia, ograniczania sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku uzależnień i współuzależnieni. Przeciwdziałał przy współpracy pracowników socjalnych degradacji

marginalizacji poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną, zwiększał bezpieczeństwo rodzin współpracując z zespołem interdyscyplinarnym, Powiatową Komendą Policji, punktem konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin, współpracował z kuratorami sądowymi oraz nauczycielami szkół. Praca asystenta była na tyle skuteczna, że żadne dziecko z rodzin którymi się zajmuje asystent nie trafiło do pieczy zastępczej. Dzięki czemu nie wystąpiły koszty szkoleń oraz koszty związane z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające.

IV Finansowanie

Od 2017r nie wystąpiły koszty szkoleń oraz koszty związane z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające ponieważ w Gminie Obryte nie było potrzeby uruchamiania tej formy wsparcia.

Zapewniono podnoszenie kwalifikacji przez asystenta w 2016r na szkolenia asystenta wydano 640 zł, w 2017r 250 zł, oraz w 2018r 250 zł ;

V Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Gmina Obryte w ostatnich trzech latach współfinansowała 1 dziecko w rodzinie zastępczej. Roczny koszt pobytu w 2016r wynosił 3498,00zł w 2017r 3962.95 zł a w 2018r 3732 ,00 zł. W placówkach opiekuńczo – wychowawczych latach 2016, 2017. 2018 było umieszczonych po 9 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w ostatnich trzech latach wspierał te dzieci opłatą za dożywianie w tych placówkach.

VI Sporządzanie sprawozdań

Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrytem sporządzał i przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu za pośrednictwem Delegatury w Ciechanowie dwa sprawozdania za 2016r i 2017r 22 lipca i 16 stycznia, za 2018r 30 czerwca i 15 stycznia.

VII Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej zamieszkałych na terenie gminy.

Pracownicy socjalni wspólnie z asystentem rodziny na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Polegało to przede wszystkim na wizytach w środowisku, wnioskowaniu o przyznanie asystenta rodziny, sprawdzanie potrzeb usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Zapewniano pod potrzebę rodzinie wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego, kuratora sądowego, pedagoga szkolnego, terapeuty d.s. uzależnień, GKRPA oraz zespołu interdyscyplinarnego.

Na podstawie art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018r poz.998 ze zm.) Wójt Gminy składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny wraz z potrzebami związanymi z realizacją na rok bieżący.

Żeby wywiązać się z wdrażania przyjętego uchwałą Rady Gminy Gminnego Programu Wsparcia Rodzin co roku w terminie do 31 marca Kierownik OPS przedstawia Radzie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz zaplanowane wdrażanie na rok następny z uwzględnieniem wydatków:

Na rok 2019 z zakresu wdrażania Gminnego Programu Wsparcia Rodzin zaplanowano do realizacji :

1. 2 szkolenia dla asystenta ze środków własnych po 1 szkoleniu dla pracowników socjalnych oraz 1 szkolenie dla zespołu interdyscyplinarnego ;
2. Zakup co kwartał ulotek o tematyce przemocy, uzależnień i dostarczenie ich do wszystkich szkół w Gminie obryte;
3. Zatrudnienie od maja do grudnia 2019r psychologa dla rodzin mających trudności w funkcjonowaniu oraz wspólnie z GKRPA zatrudnienie terapeuty d.s. uzależnień;
4. Dofinansowanie prac społecznie użytecznych dla 4 osób zgodnie z zawartym przez Gminę porozumieniem z PUP;
5. Wspieranie przez OPS starszych osób przez Klub Seniora;

6. Wsparcie skromniej uposażonych rodzin w paczki żywnościowe przed Bożym Narodzeniem poprzez współpracę z Bankiem Żywności, uruchomienie wolontariatu oraz koordynowanie zbiórki żywności przy współpracy Pana Wójta;
7. Kwalifikowanie rodzin przez OPS do pomocy żywnościowej oraz odbiór przez Gminę żywności przekazywanej siostram zakonnym przez Bank Żywności;
8. Zorganizowanie z pomocą sponsorów i wolontariuszy lub poprzez napisanie projektu do MCPS w Warszawie kolacji wigilijnej dla samotnych starszych osób z terenu Gminy Obryte.